

ADALAR'DA İÇ ULAŞIM EYLEM PLANI TALEBİ VE İLKELERİ HAKKINDA

KAMUOYUNA AÇIK DUYURUMUZDUR

Bu metin, Adalar'da yaşayan 200'e yakın kişinin katılımı ile hazırlanmış, Adalar Kent Konseyi Yürütme Kurulu'na, KKYK üzerinden Adalar Belediye Başkanlığı'na, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na, İBB-UKOME'ye (Ulaşım Koordinasyon Müdürlüğü) gönderilmiştir.

Adalar'da faytonların kaldırılıp, ulaşımın, "akülü fayton" denilen ticari araçlarla yapılmasına yönelik öneri ile ilgili kaygılarımız bulunmaktadır. Alternatif önerilerimiz aşağıdadır:

Adalar'da geleneksel faytonların yerine ulaşımın "akülü fayton" şeklinde ifade edilen araçlarla yapılması çözüm değil, yeni sorunlar üretecektir. Adalar'da, özellikle de yoğun ziyaretçi baskısı altındaki Büyükada'da, uygulanması düşünülen "akülü fayton projesi", var olan sorunları derinleştirmekten, ölümlü ve yaralanmalı kazaları çoğaltmaktan başka bir sonuç vermeyecektir; bugün bile, akülü motosikletlerin yaptıkları kazalardan bunu net bir şekilde tahmin edebiliriz.

Adalar içi ulaşımda uzun yıllardır düzensizlik sürüyor. Giderek artan yolcu talebi ve idarenin, başta fayton olmak üzere ulaşım araçlarını yasaların ve kuralların gösterdiği doğrultuda denetleyememesi, büyük bir kaos yaratıyor. Atları ve insanları perişan eden bu düzenin değişmesi için yeni bir ulaşım planına ihtiyaç olduğuna inanıyoruz.

Adalar'ın karşı karşıya olduğu ulaşım sorununun doğru tahlil edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Adalar'a yönelik giderek artan gündelik ziyaretçi talebinin mevcut fayton aracı sayısı ile karşılanamayacağı bellidir; fayton güzergahlarının, ahır kapasite ve potansiyelinin sınırlılığı dikkate alındığında, fayton sayısının arttırılmasının mümkün olmadığı da açıktır. Bu durumda, gerek artan ziyaretçi talebinin, gerekse de Adalı halkının ve yazlıkçısının ulaşım taleplerinin karşılanabilmesi için sınırlı sayıdaki fayton araçlarının ek araçlarla desteklenmesinin gerekliliği ortadadır. Sorun, ek olarak konulacak araçların niteliğine ve çalıştırılma prensiplerine ilişkin kararların hangi ilkeler çerçevesinde alınacağıdır. Ulaşım talebinin bireysel kullanılan akülüler ve taşıma kapasitesi dört kişi ile sınırlı "akülü fayton" adı verilen ticari araçlarla karşılanmaya çalışılması durumunda Adalar yüzlerce aracın birbiri ile yarıştığı yaşanılmaz bir kaosa sürüklenecektir. Şu anda Büyükada'da 226 fayton bulunmaktadır. Bunların akülü

faytonlarla değiştirilmesi demek çok sayıda ticari arabanın daha tehlikeli şekilde ve aynı anda adanın daracık yol ve yokuşlarında trafiğe çıkması demek olacaktır; bu ise bir felaket ortamı yaratabilir, ölümlü ve yaralanmalı kazalar çoğalabilir. Bu nedenle, Adalarda ulaşımın “akülü faytonlar” türü ticari araçlarla çözülmek istenmesi yaklaşımını doğru bulmuyoruz.

Adaların ulaşım talebini karşılayacak çözümün řu iki temel ilkedен hareket etmesi gerektiğini düşünüyöruz: Birincisi; Adaların kültürel ve tarihi kimliğinin korunması, ikincisi ise Adalıların ve ziyaretçilerin toplu taşımaya erişim hakkıdır. Adalardaki sınırlı ulaşım arterlerinin kullanımını herkesin ortak yararına uygun şekilde düzenleyebilmek ve bireysel akülü araçların ve akülü fayton gibi ticari kullanımların halihazırda yarattığı ve daha da katlanarak yaratacağı kaosu önlemek için toplu taşıma tek çözümdür. Bu iki temel ilke, Adalarda sürdürülebilir, adil ve Adalara uygun ulaşım yaklaşımının ana girdilerinin neler olduğunu söylemektedir. Birincisi, Adaların kültürel kimliğinin ayrılmaz bir parçası haline gelmiş olan, Adaları her yerden farklı kılan, Adaların bir geleneği haline gelmiş olan faytonculuk mesleğinin, atların ve emekçilerinin tüm hakları en iyi şekilde korunarak, devamının sağlanmasıdır. İkincisi, ulaşım talebinin faytonlar üzerindeki baskısını azaltacak olan toplu taşıma formülünün Adaların sürdürülebilirliğine ve korunmasına katkı yapacak şekilde hayata geçirilmesidir. Bu ilkeler ışığında, tüm tarafların üzerinde ortaklaşmalarını beklediğimiz ulaşım planına temel olacak önerilerimiz aşağıdadır:

Adaların kültürel kimliğinin parçası olan ve bu kimliği pekiştirecek faytonculuğun, (atların ve emekçilerinin tüm haklarının en iyi şekilde korunması şartıyla) devamı amacıyla;

1. Büyükada'da fayton sayısı azaltılmalıdır. Adalar'da fayton taşımacılığı, gündelik ulaşım ve gezinti amacıyla güzergahlarının Adalar topoğrafyasına göre yeniden belirlendiği, durakların, güzergah altyapısının yeniden ele alındığı bir çalışmayla tüm adalar için planlanmalı, yokuşlu yollar atlar için kullanılmamalı, atların çalışma saatleri kontrol edilmeli; tüm Adalar'da fayton taşımacılığı, at ve faytonların yönetmeliklere uygun şekilde çalıştırılmaları suretiyle denetim altına alınmalıdır.
2. Büyükada'da İSPARK tarafından yönetilen ahır dışında, hiçbir ahıra izin verilmemelidir. Heybeliada ve Burgazada ahırları için yıllardır bekleyen yatırım bir an önce tamamlanmalı, bu iki adada da kaçak ahırların önüne geçilmelidir. Büyükada Ahır başta olmak üzere, yatırımı yapılacak diğer adalardaki ahırlar,

bünyesinde atlar konusunda uzman veteriner, mini at hastanesi ve atların gezintidinlenme (PADOK) alanını da barındıracak şekilde düzenlenmelidir.

3. Faytonculuk geleneğinin bir kültür mirası olarak korunması ve devamının sağlanması amacıyla Adalar faytonculuğu Kültür Mirası değeri olarak koruma altına alınmalı ve bu amaçla, zanaatçılığın desteklenmesi, eğitim, at yetiştiriciliği, sözlü tarih çalışmaları, envanterleme türü çalışmalar yapılmalıdır.

Ulaşım talebini en verimli şekilde karşılayabilecek, Adaların korunmasına ve sürdürülebilirliğine katkı yapacak toplu taşıma yaklaşımının hayata geçmesi için;

4. Adalılar ve ziyaretçiler için ulaşım hizmeti, Büyükada'da küçük tur yolunda, diğer adalarda da uygun güzergahlarda ring seferi yapacak, düşük hızda seyreden, sayfiye kültürüne uygun, taşıma kapasitesi ve tarifesi mevsime göre değişen, toplu taşımaya uygun, elektrikli toplu ulaşım araçlarıyla verilmelidir. Bu ana aks dışında, sayısı iki-üçü geçmeyen ve özellikle adaların dik yokuşlu bölgelerine hizmet veren, yine bu taşıma sisteminin parçası olan hafif araçlar kullanılmalıdır. "Toplu ulaşım ringi" yaklaşımı tüm adalarda ele alınmalı ve yaz-kış değişen kullanıcı sayılarına adapte olabilen çevre dostu, hafif ve Adaların koruma öncelikleri ile uyumlu toplu taşıma araçları tercih edilmelidir.

5. Büyükada, Heybeliada, Burgazada ve Kınalıada iskele ve çarşısının da bulunduğu merkezi alanlardaki cadde ve sokaklar, UKOME tarafından alınan kararlara uygun olarak, tüm araçlardan arındırılmalı ve yayalaştırılmalıdır.

6. Bu kararın gereği olarak, bisiklet kiralama noktaları yayalaştırılan bölgenin dışına alınmalıdır, kiralık bisiklet sayısı sınırlandırılmalı, kask kullanımı zorunlu hale getirilmeli, bisiklete binmesini bilmeyenlere bisiklet kiralamasını önleyici bir sistem geliştirilmeli, güzergahları yeniden belirlenmeli ve ilçe trafik komisyonu tarafından düzenli denetlemeler yapılmalıdır. Bisiklet park yerleri, vapur iskeleleri, plajlar, vs'lere yakın olmaları gerektiği gözetilerek, tekrar gözden geçirilmeli, kaldırımlar, yayaların kaldırımdan yürümelerini engelleyecek şekilde, bisiklet park yerleri olarak kullanılmamalıdır.

7. Varlıkları geçerli hiçbir mevzuata dayanmayan ve kuralsız olarak kullanımı süren iki, üç ve 4 tekerlekli çeşitli akülü araçlar ile ilgili düzenleme getirilmelidir. Bu konudaki mevzuatın ilgili koruma kurulu ve UKOME tarafından acil olarak yenilenmesi zorunludur. Bu sorunun asıl çözümünün bireysel akülü araç kullanımını gereksizleştiren bir toplu taşıma sistemi olduğu unutulmamalıdır. Engelli ve yaşlılar için

trafik mevzuatına uygun, özel olarak üretilmiş araçlara izin verilmelidir. Adalar'ın servis, nakliye vb gibi iç ara hizmetleri için gerekli araçların kullanımını düzenleyen bir çalışma da yapılmalıdır. İki tekerlekli motorsiklet türü akülüler kesinlikle yasaklanmalıdır.

Adalar'da motorlu taşıt yasağı kesinlikle sürmelidir. Kamu kurumlarının araçlarının çevre dostu, elektrikli sistemlere geçişi sağlanmalıdır. Öğrenciler için yine aynı şartları sağlayan ayrı bir servis aracı hizmet vermelidir (velilerin çocuklarını okula akülü araçlarla götürüp getirme ihtiyacı ortadan kaldırılmalıdır).

8. Adalar'da faytonlar dahil ulaşım hizmetleri, İBB, Adalar Belediyesi ve Faytoncular Odası'nın ortak olduğu bir kooperatif tarafından üstlenilmeli; gelir gider yönetimi, atlar, faytonlar ve ahırlar dahil tüm işletme, bakım ve yatırım planlaması ve harcaması bu kooperatif tarafından yapılmalıdır.

9. Faytonculuk dahil tüm ulaşım hizmetlerinin denetimi, kontrolleri ve cezai işlemlerin yürütülmesi, ilgili devlet ve yerel idare organları tarafından sivil toplumun da katılımıyla kurulacak, ilçe trafik komisyonu tarafından yerine getirilmelidir.

10. Adalar'ın kendi iç ve Adalar arası ulaşımında deniz yolu kullanımı acilen devreye sokulmalıdır. Tarihte örnekleri bulunan bu kullanım için gerekli iskeleler mevcuttur ve mevsime göre değişecek tarifeli seferlerle ada içi kara ulaşımdaki yükün bir bölümü denize taşınabilir.

Saygılarımızla duyururuz. 10. 02. 2019